

Lausunto hallituksen esitykseen perusterveydenhuollon hoitotakuun tiukentamisesta

Yhtymähallitus 14.12.2021 § 199

Valmistelija: kuntayhtymäjohtaja Jaana Männikkö

Perusterveydenhuollon saatavuus on ollut vuosia yksi terveydenhuoltojärjestelmämme suurimpia haasteita. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti säädetään perusterveydenhuollon hoitotakuun tiukentamisesta osana terveystalouden sisällöllistä uudistusta. Hoitotakuun tiukennuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.4.2023.

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee terveydenhuoltolain muuttamista hoitoon pääsyn nopeuttamiseksi ja ns. hoitotakuun tiukentamiseksi hyvinvointialueen järjestämisvastuulle siirtyvää perusterveydenhuollon avosairaanhoidon ja suun terveydenhuollon osien. Hoitoon pääsyä koskeva sääntely koskisi myös korkeakouluopiskelijoiden opiskelijaterveydenhuoltoa ja vankiterveydenhuoltoa. Lisäksi hoitotakuun tiukennus koskisi sekä fyysisiä että psyykkisiä terveysongelmia. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisvastuun on tarkoitus siirtyä hyvinvointialueille 1.1.2023. Samanaikaisesti on käynnissä palveluiden sisällön uudistaminen.

Lausuntopyynnön kohteena olevalla luonnoksella hallituksen esitykseksi tiukennettaisiin hoitoon pääsyn määräaikoja. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa kiireettömään tutkimukseen tai hoitoon pääsyn määräaika lyhenisi kolmesta kuukaudesta seitsemään päivään siitä, kun on tehty arvio hoidon tarpeesta. Seitsemän vuorokauden määräaika koskisi hoitotapahtumia, jotka liittyvät sairastumiseen, vammaan, pitkäaikaissairauden vaikeutumiseen, uusien oireiden esilletuloon tai toimintakyvyn alenemiseen. Seitsemään päivään lasketaan mukaan myös lauantait, sunnuntait ja mahdolliset arkipyhät.

Laissa säädettäisiin myös hoitoon pääsystä silloin, kun palvelu ei ole tämän määräajan piirissä. Seitsemän vuorokauden määräaika perusterveydenhuollossa ei koskisi hoito- ja kuntoutussuunnitelman mukaisia hoitotapahtumia, asiakasryhmään liittyviä seuranta- ja tarkastuskäyntejä taikka terveyttä ja hyvinvointia edistäviä palveluja kuten terveysneuvontaa, terveystarkastuksia tai matkailun vuoksi annettavia rokotuksia eikä palveluihin liittyviä todistuksia. Seitsemän vuorokauden määräaika ei myöskään koskisi perusterveydenhuollossa toimivan muiden lääketieteen erikoisalojen kuin yleislääketieteen erikoislääkärin vastaanottokäyntejä.

Suun terveydenhuollossa hoitoon pääsyn määräaika lyhenisi kuudesta kuukaudesta kolmeen kuukauteen.

Tällä hetkellä Satakunnassa kuntien välillä on suuria eroja sekä terveydenhuollon että suun terveydenhuollon henkilöstöresurssien määrässä ja henkilöstön saatavuudessa. Haasteita on siten jo nykyistenkin hoitotakuun määräaikojen kanssa.

Lausuntokierroksen avulla on tarkoitus saada kunnista ajantasaista tietoa

hoitoon pääsyn tilanteesta ja hoitotakuun toimeenpanon vaatimista resursseista alueilla.

Lausunto

Tällä hetkellä olemme tilanteessa, jossa terveydenhuollon henkilöstö on erittäin kovilla meneillään olevan koronapandemian ja siihen liittyvien rokotusten hoitamisen, hyvinvointialuevalmistelun sekä meneillään olevien lukuisten kehittämishankkeiden vuoksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöpula on yhä paheneva. Satakunnan hyvinvointialueen käynnistyttyä menevät omat resurssit toiminnan alkukuukausina vuonna 2023 organisaation perustehtävien hoitamiseen ja uuden organisaation kriittisempien käytännön asioiden turvaamiseen.

Potilastietojärjestelmiin ei ole mahdollista tällä hetkellä kirjata hoitotapahtumia lakivalmistelun mukaisesti jaoteltuina, eikä siten niistä saada tilastotietoja raportointivelvollisuuden hoitamista tai valvontaa varten. Laissa on velvoite raportoida tiedot kuukausittain hyvinvointialueen nettisivuille yksikkökohtaisesti, ja raportoinnissa pitää pystyä erittelemään alle seitsemän vuorokauden hoitotapahtumien saatavuusajat erillään muista hoitotapahtumisista. Potilastietojärjestelmien kehittäminen vastaamaan hoitotakuun tiukentamisen raportointivaateisiin vaatii merkittävän kehittämistyön kaikkiin perusterveydenhuollon käytössä oleviin tietojärjestelmiin.

Lain valmistelussa huomioitujen taloudellisten vaikutusten on tulleet aliarvioituiksi eikä lain valmistelussa esitetyt henkilöstöresurssien lisäykset ole riittäviä hoitotakuun tiukennuksen hoitamiseksi. Huomion arvoista on, että tosiasiallisesti hoitotakuun tiukennuksessa on maksimissaan viisi päivää aikaa vastata lain vaatimuksiin, kun palveluita ei edellytetä tuotettavaksi viikonloppuisin tai arkipyhinä, mutta ne lasketaan mukaan seitsemään päivään.

Julkisessa terveydenhuollossa olisi tärkeää saada kehitettyä terveystalvuita ja työntekijöiden työmäärää kohtuullisemmaksi.

Yhteenvetona toteamme, että ehdotettu hoitotakuun tiukennus on hyvä ja kannatettava tavoite. Hoitotakuun tiukentamisen alkamista on kuitenkin tarkoituksenmukaista siirtää siten, että hoitotakuun tiukentuessa olisi käytettävissä riittävät lisäresurssit. Hoitotakuun tiukennus tulisi ottaa käyttöön aikaisintaan vuoden 2024 aikana edellyttäen, että henkilöstöresurssit on saatu vahvistettua riittäviksi ja potilastietojärjestelmät on kehitetty vastaamaan raportointivelvollisuuden hoitamisen ja valvonnan tarpeita.

Hoitotakuun tiukennuksen alkaminen vuoden 2023 aikana on riski hyvinvointialueiden erittäin lyhyen valmisteluajan vuoksi.

Esittelijän ehdotus

Yhtymähallitus päättää

- 1) antaa edellä olevan lausunnon hallituksen esitykseen perusterveydenhuollon hoitotakuun tiukentamisesta.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja antaa

Kuntayhtymäjohtaja Jaana Männikkö, puh. 044 577 3100, etuni-

mi.sukunimi@eposa.fi
